

Rapport

Sm Växjö
SV Telestad
fosfatkartering

Inför kommande exploatering fosfatkarterades under april 1987 ett ca 200.000 kvm stort område beläget i sydvästra delen av Telestadsområdet dvs väster och sydväst om Telestads gård. Största delen utgörs av åker eller betesmark. Endast en liten del i väster är skogsbevuxen. I högsta partiet på ca 198 m ö h finns en starkt skadad hållkista belamrad med odlingssten. Från 195-198 m ö h sluttar marken brantast mot väster, något mindre brant mot öster ner till ca 180 respektive 190 m ö h.

Fosfatkartering används för att lokalisera förhistoriska (och även yngre) bosättningar. På boplatser ansamlas stora mängder fosfathaltigt avfall t ex fiskrens, slaktavfall eller dynga. Beroende på markens sammansättning och genomsläpplighet bildar fosfatet fasta föreningar med t ex järn eller aluminium. Det fosfat som tillföres åkrar i form av gödning hinner till största delen tas upp av växtligheten innan det fixeras i marken.

84 jordprover togs strax under myllalagret på var femtonde meter utom på tomtmark eller i de sankpartierna i nordväst och ostsydost. Proverna har analyserats på fosfatlaboratoriet vid Riksantikvarieämbetets gotlandskontor. Fosfat mäts i P^0 där 1 P^0 är 1 mg fosfat per 100 g lufttorr jord. Normalvärdena varierar med olika typer av mark. Generellt sett ligger värdena i skogsmark i allmänhet under 20 P^0 , i odlad mark under 40 P^0 . Dock får varje karterat område utvärderas efter sina förutsättningar. Signifikans har grupper med höga värden gentemot grupper med låga värden.

Den bifogade kartan ger en schematisk bild av fosfathalterna inom det karterade området. De mindre siffrorna är provpunkternas nummer, de större siffrorna fosfathalterna.

Skogspartiet i väster har i genomsnitt lägre P-värden (i medeltal 15 P^0). Enstaka högre värden kan inte anses som relevanta. Inom det övriga området bildar värdena över 40 en sammanhängande enhet på krönet av åssträckningen och i någon mån på västra sluttningen. Om man räknar bort värdena mellan 40 och 49 P^0 , som kan anses rymmas inom felmarginalen för signifikans, bildar värdena däröver två sammanhängande ytor som skulle kunna tyda på två olika bosättningsfaser under förhistorisk tid, där den ena ytan omgärdar den förstörda hållkistan.

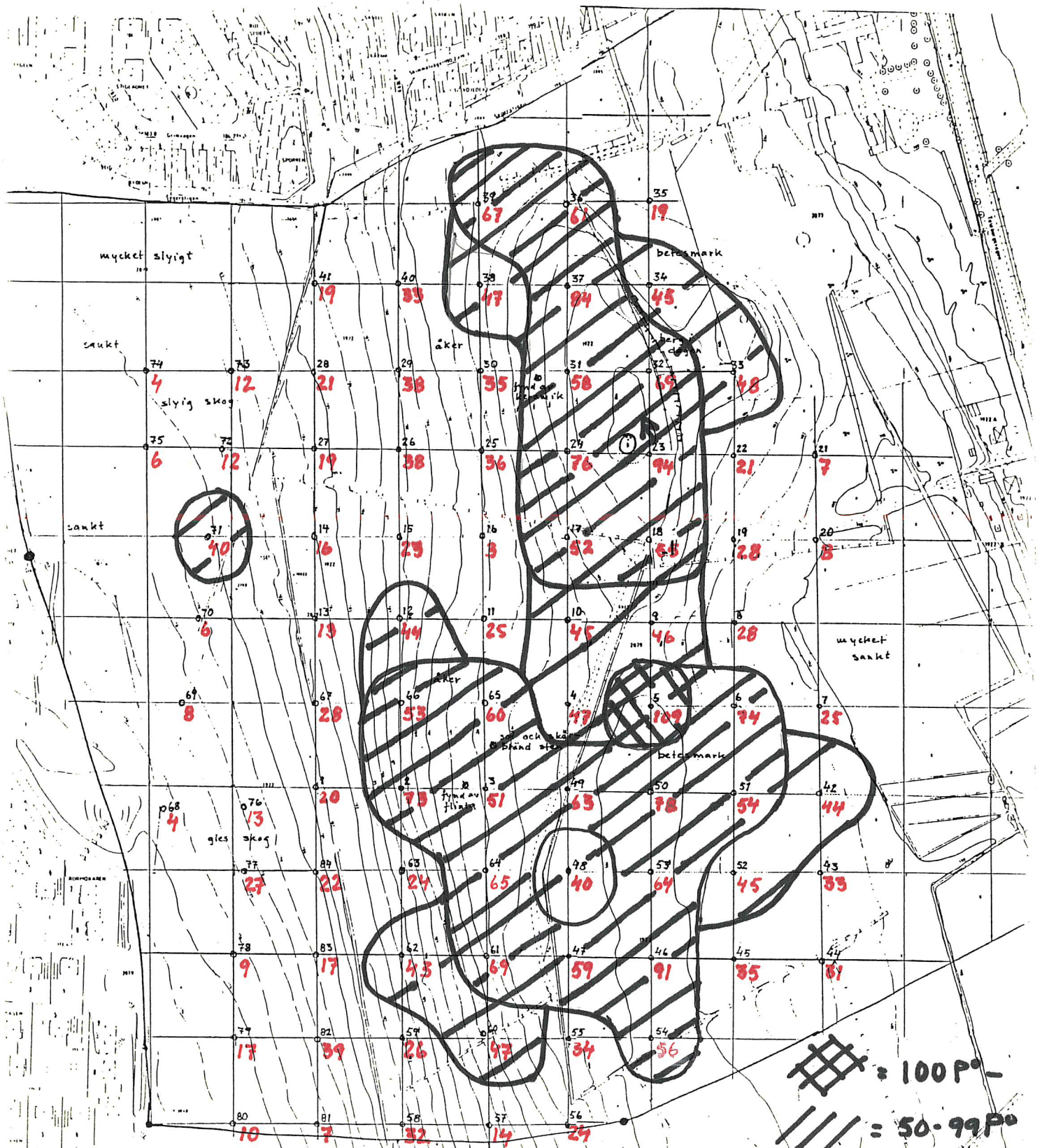
Vid karteringstillfället påträffades en skärva mellaneneolitisk keramik strax väster om provpunkt 31, ett flintavslag nära punkt 3 och ett område med sot och skörbrända stenar mellan punkt 3 och 6 5. Dessa fynd förstärker indikationerna på förhistoriska bosättningar på höjdsträckningen.

Bedömningen är att provundersökning bör ske i de aktuella områdena för att utröna boplatsernas art och utsträckning. Provundersökningen kan ge anledning till vidare undersökning t ex genom avbanning av större ytor och utgrävning av framkomna anläggningar.

Växjö 1987-06-22

Eva Åhman

Sm Växjö
 SV Telestad
 fosfatkartering

- = 100 P
- = 50-99 P
- = 40-49 P